

Laoška konferenca v Ženevi iz — mrtvila?

Predstavniki Zahoda in Vzhoda se sporazumeli o nadaljevanju konference in o delu nadzorne komisije v Laosu.

ZENEVA, Šv. — Konferenca 14 sil, ki razpravlja tu že več mesecev vprašanje bodočnosti Laosa, male države v Zadnji Indiji, je premagala težave, ki sta njeno delo zaustavili že pred tedni.

Glavni spor se je sukal o tem, kako se lotiti razprave o glavnih točkah bodočega dogovora. Zahodni zastopniki so predlagali najprej razpravo o nadzorovanju dogovora, zastopnik rdeče Kitajske pa je hotel rešiti najprej vprašanje nevmešavanja v zadeve Laosa in spoštovanje njegove neodvisnosti in nevtalnosti.

Ameriški zastopnik Harriman je našel kompromis s tem, da je predložil, da ni nobena stran vezana v nobeni točki, dokler ni sprejet in potrjen celoten dogovor. Podoben predlog je stavil že preje indijski Krišna Menon. Načelnika konference, Rus Puskhin in Anglež McDonald sta to načelo sprejela.

Druga ovira je bilo vprašanje, kdo naj oskrbi mednarodno komisijo, ki je v Laosu za nadzoriranje premirja, s potrebnimi prometnimi sredstvi. Zahodne sile so opremo ponudile in komisija jo je bila voljna sprejeti, protestirali so le komunisti. Ti so predložili, naj komisija dobi prometna sredstva od obeh bojujočih se strani, kar komisija sama ni smatrala za dovoljno. Sedaj je ponudila komisiji prometna sredstva laoska kraljevska vlada. Trdijo, da bodo komunisti pristali na sprejem te ponudbe od strani komisije.

Razgovori v Ženevi so zaradi mrtvila, ki je vladalo več mesecev, prešli v pozabo. Njihov pomen je prav posebno zatemnila berlinska kriza, ki je v zadnjih dneh začela tudi v Združenih državah javnost malo bolj vznemirjati.

Moskovski 'novi razred' imel svojo senzacijo z modo!

MOSKVA, ZSSR. — Ob priliki filmskega festivala je Kremlj priredil velik družaben večer za vse tiste, ki so pri najboljših koritih, in za njihove tovarišice. Na prireditvi sta bili povabljeni tudi svetovno znani igralki Lollobrigida in Taylor.

Obe sta se hoteli postaviti z lepimi oblekami, narejenimi po najnovejši pariški modi. Usoda je hotela, da sta si obe izbrali iste vrste obleke, razlika je bila samo v barvi. Lollobrigida je bila vsa rdeča, Taylor pa vsa plava, toda obleki sta bili res lepi. Za moskovske tovarišice je bilo to prava senzacija, za obe igralki povod za različne šale.

SHOWERS

Vremenski prerok pravi:

Delno oblačno, soparno z možnostjo neviht popoldne in zvečer. Najvišja temperatura 80.

Načrt o pomoči tujini bo močno pristržen

WASHINGTON, D.C. — Ta teden Kennedy nima sreče na Kapitolu. V Kongresu je pokopan njegov zakonski načrt o podpiranju šolstva. Čudež bi bil, ako bi ga kdo mogel oživiti vsaj v zelo omejenem obsegu. Nekaj manjša katastrofa grozi zakonskem načrtu za pomoč tujini.

Kongres se bo najbrže sprijaznil z zneskom, ki ga Kennedy hoče imeti za tekoče proračunsko leto, toda ne diši mu načrt za podpiranje tekmo pet let.

Kennedy je povabil na skupen sestanek oboje pristojna odbora Kongresa, da bi člane odborov pregovoril. Ni se mu posrečilo. Kongresniki in senatorji so mu baje obljubili, da bodo odobrili predlog administracije samo za dve leti in ne za pet.

Močne rdeče vojaške enole okoli Berlina

V neposredni okolici Zah. Berlina stoji okoli 67.500 rdečih vojakov s preko 1.200 tanki.

BONN, Zah. Nem. — Po podatkih zahodnonemške obrambnega ministrstva je zbranih okoli Berlina 67.500 mož in 1.205 tankov komunističnih oboroženih sil, sposobnih za takojšen nastop v slučaju potrebe. Proti temu je v Zah. Berlinu okoli 11.000 ameriških, angleških in francoskih vojakov ter 3.000 mož posebne berlinske policije, ki je oborožena kot pehota.

Da bi se torej mogla zahodna sila vojaško v Berlinu dalj časa držati proti toliki rdeči premoči, ni verjetno. Zah. Berlin je vojaško obkrožen in se ga dejansko ne da braniti. Zahodne sile poudarjajo, da Zah. Berlin za nje ni nikakoli vojaška postojanka, ampak politično središče, del svobodnega sveta, ki so ga odločno braniti in če ne pojde drugače tvegati zaradi njega tudi novo vojno.

Na počitnicah

Pri obedu v restavraciji se hoče Mihec z apetitom lotiti jedi, toda mamica ga opozori, da je treba pred jedjo moliti, kakor je vajen doma.

"Tu vendar ne bom molil, mamica, saj plačamo," — se odreže Mihec.

Poglavarji Skupnega evropskega Iriga na posvetovanju v Bonnu

Holandija se še vedno upira politični povezavi brez sodelovanja Anglije.

BONN, Nem. — Carinska unija znana pod imenom Skupni evropski trg kar lepo napreduje, akoravno ji letijo pod noge polena od vseh strani, celo od udeležencev v uniji. General De Gaulle misli, da bi se ta organizacija morala pečati tudi s političnimi vprašanji, da bi bilo torej treba razviti carinsko unijo v neke vrste konfederacijo.

Njegova misel je našla odobravanje v Nemčiji in Italiji, deloma tudi v Belgiji in Luksemburgu, pa naletela na odpor v Holandiji. Holandija se namreč boji, da bi v taki konferenci imeli glavno besedo samo Francija in Nemčija in nekaj malega tudi Italija, ostale tri članice pa bi bile potisnjene na stran. Zato želi Nizozemska, naj bi v to politično kombinacijo vstopila tudi Anglija. Francija je proti temu, Nemčija pa holandsko stališče na tihem odobrava.

Tak je bil položaj začetkom tega tedna, ko so se vodilni politiki vseh šestih držav sestali na pogovor v Bonnu. De Gaulle je lahko pridobil vse članice za svojo idejo, le Holandska se je upirala do konca. Vključitvemu so našli ne ravno preveč učinkovit kompromis: odgovorni voditelji šestih držav se bodo sestajali vsake štiri mesece, posebno stalno tajništvo bo pa pripravljalo material za debate na sestankih. Obravnavali bodo v glavnem samo politična vprašanja, toda z izjemo tistih, ki spadajo v pristojnost NATO.

Narodni dohodek porasel

WASHINGTON, D.C. — Ko postaja narodno gospodarstvo dežele zopet živahnejše, je začel rasti tudi splošni narodni dohodek. V juniju je dosegel letno povprečje 417,7 milijonov dolarjev.

Po besedah trgovinskega tajnika prihajajo štiri petine porasta od zaslužkov delavstva in uradništva, posebno v industriji in gradbeništvu.

Ike: Umik iz Berlina bi bil slabši od Munchena!

GETTYSBURG, Pa. — Bivši predsednik ZDA D. Eisenhower je dejal, da bi bil umik zahodnih zaveznikov iz Zah. Berlina zaradi groženj Hruščeva veliko slabši od Munchena, kjer so zahodne sile pristale na Hitlerjevo zahtevo po razkrošanju češkoslovaške republike.

Priznal je, da se Zah. Berlina vojaško ne da braniti, ker je 110 milj globoko v komunističnem ozemlju z edino za enkrat nadzirano zvezo po zraku. Pri tem je poudaril, da Zah. Berlin ni vojaška postojanka Zahoda, ampak je postojanka načela, kjer umik ni mogoč. Bivši predsednik je opozoril na komunistični načrt in stremenje po osvojitvi vsega sveta in na potrebo odločne obrambe svobode od strani Zahoda.

Za sedanjim neugoden vojaški položaj dolži Eisenhower politike v Jalti, po njegovi izjavi je njegov štab tako rešitev zavračal kot nesprejemljivo in priporočal enotno skupno zasedbo nerazdeljene Nemčije.

Turški plebiscit ni ravno izrazil zaupnice vojaškemu režimu

ANKARA, Tur. — Prva poročila o turškem glasovanju, ali naj stopi v veljavo nova ustava, so bila preoptimistična. To potrjujejo končne številke o glasovanju. Volivnih upravičencev je bilo okoli 13,5 milijonov. Nad tri milijone jih sploh ni šlo volit.

Od teh, kar jih je šlo volit, je glasovalo za ustavo samo 6.350.000, proti ustavi pa skoro 4.000.000. Za ustavo ni torej glasovala niti polovica volivnih upravičencev, kar smatrata sedanjí vojaški režim in njemu priljubljena republikanska stranka za zelo neprijeten političen pojav, ki ga je deloma izzvala sedaj zaščitena demokratska stranka, ki ima, kot se vidi, še zmeraj velik vpliv na volivce na deželi.

V oktobru bodo menda volitve v novi parlament. Do sedaj so računali, da bodo republikanci lahko zmagali z veliko večino. Sedaj nekateri celo dvomijo, da bi republikanska stranka sploh dobila absolutno večino v parlamentu. Seveda le, ako bodo volitve res svobodne, za kar pa ne more nihče jamčiti, najmanj pa sedanja vojaška vlada.

Tunizija je prekinila odnošaje s Francijo!

Predsednik Tunizije Burgiba je objavil sinoči, da se je Tunizija odločila prekiniti diplomatske vezi s Francijo, ker je ta zavrnila umik iz Bizerte in odstop zahtevanega dela Sahare. - Na področju Bizerte je prišlo do ostrih spopadov, ki so doslej zahtevali nad 50 mrtvih.

TUNIS, Tunizija. — Ko je v torek opolnoči potekel ultimat, ki ga je dala Tunizija Franciji z zahtevo po francoskem umiku iz oporišča v Bizerti in po odstopu dela Sahare Tuniziji, so začele tunizijske čete in civilisti obkoljevati francosko vojaško oporišče Bizerto z vseh strani. Vlada je izjavila, da bo Francoze prisilila k odhodu, če ne bodo iti prostovoljno. Francija je izjavila v svojem odgovoru Tuniziji, da se pod pritiskom in grožnjami ne bo razgovarjala o tunizijskih predlogih. Poslala je na oba ogrožena predela vojaške okrepitve. Ko so jih letala dovažala, so začeli Tunizijci na nje streljati s protiletalskim topništvom, strojnimi in puškami. Francozi so na napad odgovorili. V na ta način začeti spopadih je bilo doslej preko 50 mrtvih in večje število ranjenih na obeh straneh.

Tunizijci trdijo, da so francoska letala obstreljevala in bombardirala mesto Bizerto, ki ima kakih 40.000 prebivalcev. Pri tem naj bi bilo več mrtvih in ranjenih. Streljanje je bilo slišati ves dan. Francija dolži Tunizijo, da je ona napadla prva in s tem povzročila sedanji položaj.

Francija ima svoje pomorsko in letalsko oporišče v Bizerti, ki ga je zgradila z velikimi stroški v letih po drugi svetovni vojni, na osnovi dogovora iz l. 1957, ki je priznal Tuniziji neodvisnost. Francozi trdijo, da potrebujejo oporišče v okviru obrambnih načrtov Severno-atlanskega pakta. Tunizija je v zadnjih letih že ponovno zahtevala francoski umik iz Bizerte. Francija je v načelu na to pristala, pa se izognila zadevnim razgovorom.

Tunizijska vlada je sedaj pod pritiskom javne agitacije nacionalističnih krogov zahtevala od Francije takojšnje razgovore o umiku iz Bizerte in še odstop dela Sahare vzdolž zahodne tunizijske meje. Francoska vlada je odgovorila, da se pod pritiskom in grožnjami od strani Tunizije ne bo razgovarjala. Na obljavo tunizijske blokade Bizerte je Francija poslala tako tja kot v ogroženi del Sahare padalske čete kot vojaško okrepitev. Tunizijci so na letala, ki so čete pripeljala, začeli streljati in ta-

Zadnje vesti

CHARLESTON, W. Va. — Včerajšnje neprestano močno deževje je povzročilo po večjih krajih države hude poplave. Nad samim Charlestonom se je danes zjutraj utrgal oblak. Voda je poplavlila večje področje in je preko 200 družin ostalo brez strehe. Najmanj deset oseb, med njimi dva otroka, je utonilo.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Kennedy je včeraj na tiskovni konferenci v pretehtanih besedah znova opozoril Sovjetsko zvezo na nevarnost berlinske krize in napovedal, da bo v torek zvečer ob desetih v obširnejšem govoru razložil javnosti svoje poglede na položaj ZDA v sedanjem mednarodnem položaju in ukrepe, ki se mu zdijo v zvezi s tem potrebni.

LONDON, Vel. Brit. — Stavka vzdrževalnega oboja na letališču je ustavila ves letalski promet. Do štrajka je prišlo zaradi uvedbe novega sistema nadziranja hangarjev pred petimi dnevi. Britanska prekomorska letalska družba ima zaradi štrajka dnevno okoli \$700.000 škode.

CLEVELAND, O. — Včeraj je imel ves severni del Ohio vrsto hudih nalivov. Okolica Woosterja je dobila 6 palcev dežja. Naraslo vodovje je izpodkopalo železniško progo in povzročilo iztiritev tovornega vlaka. Posebno močan naliv je zadela zvečer med 7:30 in 8:30 Euclid. Tri izmed štirih glav-

Iz Clevelanda in okolice

Na obisk iz Slovenije—

Iz Ljubljane so prišli na obisk k g. Francu in njegovi ženi Danici Sfiligoy na 1197 E. 61 St. njuna hčerka Metka Zorec z možem Stanetom in hčerko Metko. Ostali bodo okoli šest tednov. Prijatelji jih lahko obiščejo. — Dobrodošli!

Seja—

Društvo Slov. dom št. 6 SDZ ima jutri, v petek, zvečer ob osmih redno mesečno sejo. Prebrani bodo polletni računi.

Nocoj ob 7:30 ima Društvo sv. Cecilije št. 37 SDZ sejo v navadnih prostorih. Prebrani bodo trimesečni računi.

Društvo dvor Baraga št. 1317 Kat. borštarnjev ima jutri zv. ob osmih v šoli sv. Vida redno sejo. Asesment bodo pobirali od 6:30 dalje.

Smrt pionirja v Sloveniji—

Na Vrhniki pri Ljubljani je preminul Jakob Perko, dolgoletni slovenski naseljencev v Clevelandu (na E. 67 St.). V Slovenijo se je vrnil pred nekaj leti. Bil je vdovec. Po domače so mu rekli Bačerjev Jaka iz Bevk. Zapustil je več sorodnikov v rojstnem kraju kot tudi v Ameriki.

Pobegli ptič—

Okoli 1020 E. 71 St. se je izgubila plavkasta šoja. Kdor bi jo videl, naj kliče HE 1-4106.

Žalostno sporočilo—

Toni Kapel z Mohawk Ave. je dobil sporočilo, da mu je v Avstraliji umrla sestra Kristina, por. Matatek. Zapustila je tam sina in hčer, sestro Marijo Tisher in brata Franceta v Argentini, brata Jaka v Detroitu v ZDA, sestre Ivano Urbančič in Antonijo Bizjak pa v domovini. Doma je bila na Kalu pri St. Petru na Krasu, kjer zapušča brata Andreja Kapel.

Zadušnica—

V nedeljo ob desetih bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Andreja Žagar ob 25-letnici smrti. Pokojnik je bil dolga leta oskrbnik Slov. nar. doma na E. 80 St.

Iz bolnišnice—

Witt (Vide) Omahan z 18903 Kildeer Ave. se je vrnila iz bolnišnice in se zahvaljuje za obiske in pozdrave. Obiski na domu so dobrodošli!

Anglija misli na novo abecedo

LONDON, Ang. — Na Angleškem so se po desetletjih premišljevanja vendarle odločili, da letošnje leto poskusijo z novo abecedo. Nova abeceda bo imela 43 črk, toda ne bo poznala velikih črk. Se bo naslonila na fonetični način pisanja.

Zaenkrat bodo napravili poskus pri okroglo tisoč učencih, poskus bo trajal tri leta. Po treh letih bo padla odločitev, ali naj se poskus nadaljuje.

Upajmo, da bo pri taki hitrosti prišla Amerika na vrsto vsaj v prihodnjem tisočletju.

nih prometnih cest so bile zaradi preplavitve zaprte.

CAPE CANAVERAL, Fla. — Zaradi slabega vremena je bil poskus novega ameriškega poleta v vesolje včeraj odpovedan in je sedaj določen na jutri zjutraj ob sedmih, če bo seveda vreme primerno.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 137 Thur., July 20, 1961

Ameriška pomoč tujini

Kot vsako leto moramo tudi letos posvetiti par misli ameriški pomoči tujini. Lani smo mislili, da letos tega ne bo treba, saj so nam od vseh strani napovedovali, da je bilo lani zadnje leto za pomoč v obsegu nad 4 bilijone dolarjev in da bo od letos naprej pomoč vsako leto manjša.

Zgodilo se je ravno narobe. Pomoč, ki bi jo administracija letos rada dajala tujini, je večja kot kdaj prej v mirnem času, izzvet je seveda Marshallov plan —, in drži se je tudi napoved, da bo v prihodnjih 5 letih znašala najmanj 26 bilijonov.

V mednarodni politiki se je torej moralo zgoditi nekaj, kar naganja naše odgovorne politike obeh strank, da zagovarjajo še več pomoči tujini kot običajno in pri tem pozabljajo, da so ob priliki lanske volivne kampanje obetali ravno nasprotno.

To, kar se je zgodilo, je zaostritev hladne vojne. Kako je do nje prišlo, ni treba ponavljati. Hruščev ni na dunajskem sestanku z Kennedyem dosegel sporazuma o načini brezplodnega razgovorjanja o razorožitvi, se je zjezil in napovedal berlinsko krizo. Dobro ve, da bo svobodni svet v bistvenih točkah glede Berlina nepopustljiv, toda to ga ne moti, da rogovili in grozi na vse strani. Ne verjame mu dosti nihče, toda v naši federalni administraciji mislijo, da je previdnost zmeraj dobra stvar. V okvir previdnosti spada tudi pomoč tujini. Tako je Hruščev tisti politik, ki je najbolj podprl ameriško odločitev, da je treba s podpiranjem tujine nadaljevati še v večjem obsegu kot do sedaj.

Na drugi strani uživa podpiranje tujine v naši javnosti od leta do leta manj simpatij. Res niso mačje solze, ako mora vsak živ Amerikanec in vsaka živa Amerikanska plačevati vsako leto najmanj \$25 in še nekaj več za pomoč tujini, naj jih premore ali ne. Zato se je tudi letos dvignil kar cel trop kritikov, ki pobija pomoč tujini, če ne v načelu, pa vsaj v njenem obsegu. Nasprotnikom ideje o podpiranju tujine ne manjka dokazov, kako malo dosežemo s podpiranjem tujine. Kot je znano je pomoč razdeljena na dva dela: civilno in vojaško podpiranje tujine. Na obeh področjih se pogosto razsipa denar na debelo. Vzemimo samo par slučajev iz zadnjih tednov:

Kontrolna komisija našega Kongresa je ugotovila, da so v Iranu na ameriško pobudo postavljali vojašnice za iransko armado po ameriškem vzorcu. Tako je Iran dobil vojašnice ameriškega tipa, ki za iranskega vojaka sploh ni uporabna. Smatra jo za lukzuz, kuhinjski sploh ne zna uporabljati, ker so na plin in plinsko olje, opremo v vojašnicah pa demontira in prodaja na črni borzi. Da bo vse skupaj še dražje, postavlja vojašnice ameriško stavbno podjetje, kar samo podraža gradbene stroške. V Laosu so poveljniki laoske armade porabili ameriško vojaško pomoč za povišanje prejemkov navadnim vojakom in s primerimi pribitki tudi sebi; o vsem tem so pa obvestili ameriške "svetovalec" šele po izvršenem dejstvu. Take in podobne stvari odkrivajo kongresne kontrolne komisije. Razumljivo je, da je večina kongresnikov in senatorjev v srcu proti pomoči. Ako glasujejo zanj, storijo to le pod pritiskom naše javnosti.

Predsednik bi rad dobil za letošnje leto 4.8 bilijonov za pomoč tujini. To je običajna stvar in se pri tem razburjajo na Kapitolu le radi višine podpiranja, mislijo, da bi manjši znesek ravno tako lahko dosegel svoj cilj. Razburjajo se tudi radi nečesa drugega: administracija bi povrhu še rada dobila pooblastilo, da tekoma prihodnjih petih let potroši za podpiranje še \$7.3 bilijonov, ki bi si jih izposodila pri finančnem tajništvu. Na ta način bi se kontrola uporabe tega zneska izmuznila iz kongresne pristojnosti in to za dolgo dobo petih let. Tega kongresniki in senatorji ne morejo požreti. Zato se bo sedajni boj za podpiranje tujine bolj vrtil okoli zneska 7.3 bilijonov kot okoli zneska 4.8 bilijonov.

Predsednik ve dobro, kje tiči nevarnost za njegov način podpiranja tujine. Zato skuša pritisniti na Kongres potom javnega mnenja. Porabi vsako priliko, da zagovarja svoj načrt, češ da je potreben, da Ameriki zavaruje "mir, svobodo in varnost." Da pomaga vzdrževati mir in povečuje varnost, o tem nihče ne dvomi. Sklicevanju na svobodo ne verjame nihče in ima prav.

Amerika namreč ne vpoštevata pri delitvi podpor idealov svobode, ampak le svoje lastne interese, ki ji narekujejo, da naj podpira vsakogar, ki je proti Moskvi, pa naj bo diktator ali voditelj svobodne države. Tako se je v zboru naših podpirancev nabrala kar čedna družba od diktatorjev, kot so Gomulka, Tito, Salazar in Franco pa od malih in velikih diktatorjev v Aziji in Afriki in seveda tudi v srednji in južni Ameriki. Človek bi skoraj mogel trditi, da je v tej družbi več diktatorjev kot voditeljev svobodnih držav.

Dokazov zato nima nihče. Delitev podpor tujini je namreč vsaj na vojaškem področju velika tajnost. Kongresniki in senatorji vedo veliko stvari o podpiranju, toda ne smejo priti na dan z podatki; kadar kritizirajo način podpiranja, se morajo omejevati na splošne besede. Le takrat, kadar se škandal ne da zakriti, pride malo resnice na dan.

V podobnem položaju so tudi časnikarji. Vedo in ne smejo govoriti. Ako bi se spozabili, pridejo na črno listo in ne zvedo ničesar več iz ust odgovornih uradnikov in politikov.

O načinu podpiranja tujine zvemo torej žal zelo malo. Mnogo nepravilnosti se zakriva z izgovorom, da o tem ne sme zvedeti Moskva, ker bi po teh podatkih lahko sklepal, kako stoji z našo narodno obrambo. Včasih je to res, navadno pa ne. Čemu je treba skrivati obseg nekdanjih vojaških dobav Jugoslaviji. Ves svet ve, da mu Amerika ni dala modernega orožja, ampak samo ostanke iz druge svetovne vojne. Kdor tega ne verjame, naj samo pomisli, kakšne vrste orožja so titovci lahko pokazali na svojih vojaških paradah in kakšno je njihovo vojno letalstvo.

Res pa je na drugi strani, da pokloni v starem orožju močno olajšajo delo v računskih knjigah pri naši narodni obrambi. Zastarelo orožje se zaračuna po nabavnih cenah in tako narodna obramba lahko skrrije svoje zgube z "dohodki" iz pomoči tujini. Od civilne pomoči imajo korist naši industrijci. Lahko prodajajo tujini svoje blago po visokih cenah, plača pa dobave naša administracija iz postavke o pomoči tujini. Tudi pri teh poslih se večkrat godijo čudne stvari. Toda o njih molčijo vsi prizadeti. Se razume zakaj!

Česar tudi ne moremo odobravati, je namera administracije, da veže agitacijo za podpiranje tujine na hladno vojno. Za hladno vojno že dosti skrbi Hruščev, res ni treba, da bi jo pretiravala še naša administracija, da dobi nekaj več milijonov za podpiranje tujine.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Slučaji so nanesli, da sem malo pozen to pot z mojim dopisom. Pa pomagati se ne da, pridejo vmes včasih razne reči, ki človeka zadržijo. Pa kaj na to naštevam in se izgovarjam. Bom skušal pa drugič priti bolj pogostokrat na oder našega lista "Ameriške Domo-vine".

Bilo je v soboto po prazniku "Dneva neodvisnosti", ko sva se srečala s prijateljem Nickom na Chicago cesti, doli v mestu.

"Kam pa ti 'oldtimer'?" me o-govori Nick.

"Domov jo bom mahnil. Opravi sem kar sem imel, zdaj bom šel proti domu."

"Pa pojdi z menoj, se boš peljal, tam le za vogalom "parkam karo", veli Nick.

"Dobro, pa grem s Teboj."

Stopila sva tja za vogal k Nickovi kari in že sva drčala po Scott cesti gori proti Ruby mostu in preko tega na naš hrib.

"Ej Tone! Sobota je in nikamor se meni ne mudi, Tebi pa upam, da tudi ne. Stopiva malo k Juretu, že par tednov ga ni sva obiskala. Bo huđ, če se ne zglasiva pri njem."

"Pa zavij tja," velim jaz. In res takoj sva bila pred Juretovim domom.

Jure je ravno travo kosil. Ko sva ustavila pred njegovo hišo, se je obrnil, potisnil kapo malo nazaj na vrat ter privzdignil očala in uprl pogled proti nama.

"Kaj se je pa vama zgodilo, da sta se danes zmotila in sem prišla?" je porogljivo vprašal Jure. "Dolgo že vaju ni bilo, sem že mislila da sva se z Barbo vama kaj zamerila?"

"A, pojdi, pojdi," mu je odgovoril Nick. "Časa, časa ni, saj veš, treba je to in ono in dan se zmakne in ga ni."

Jure je vzel to na znanje, potem smo se pa vsedli začaj na porč. Nam se je pridružila še Barba, ki je prinesla nekaj mokrih dobrot, ki so se nama kar lepo prilegle. Potem smo pa govorili o tem in onem. Mene je najbolj zanimalo, kaj meni Jure o znanem dunajskem sestanku med Hruščevim in Kennedy-

em. Komaj sem ga o tem pobaral, je Jure že privzdignil njegovo kapo, se malo popraskal po glavi, nato pa dejal:

"Kaj menim, kaj je doprinesel, oziroma bo doprinesel "Dunajski sestanek?"

"Precej neke pozornosti je prinesel v tisku in v javnosti. Je pač važno za vso svetovno javnost, kadar se sestane dve najvišji glavi, ki predstavljata dve najmočnejši velenili na svetu, od katerih je odvisen mir, gospodarstvo in mnogo drugega med narodi na svetu. Za ta sestanek med našim predsednikom Kennedyem in sovjetskimi prvimi ministrom Nikito Hruščevem, ki je obenem prva glava komunizma, je upravičeno vladalo zanimanje vse svetovne javnosti."

"Hruščev je poznan po njegovem temperamentu. Zna biti prilizjen, šaljiv in marsikaj prenese, posebno dokler se gre le za medsebojno osebno spoznavanje. Toda kadar pa pride do odločitev v principih, ki se tičejo političnih ciljev in načrtov komunistične politike, tedaj postane odločen, trd, borben, neizprosen, podoben razjarjenemu borcu. Postane kar divji. Tak se je izkazal lani na sejah Organizacije Združenih Narodov in tudi prej v Genevi, v Švici, kjer je tako nesramno razžalil našega bivšega predsednika Eisenhowerja. Zahteva vse — ne pusti nič!

Naš predsednik John F. Kennedy je mož drugega tipa. Odločen v njegovem prepričanju za načela demokracije in svobode zapadnega sveta. Toda strpen v razlaganju istih. Mirno razlaga in tolmači iste in obenem mirno a odločno povdarja in zagotavlja, da načela našega gospodarstva, političnega in socialnega življenja so drugačna in vredna vseh žrtv in da smo pripravljani za nje plačati vsako ceno, če bi nastala potreba iste braniti in se boriti za nje. Toda strpen debater se je izkazal že tudi v svojih kampanjskih nastopih pred volitvami.

Tako sta se sestala sodobna predstavnik dveh najmočnejših velenil na svetu.

O prvem, to je Hruščevem, vemo, da je trd in neizprosen in da pri hjen ne zaleže noben razlog, razen če tak razlog služi, ali pa vsaj ne škodi nič ciljem komunistične politike. Hruščev je v takih ozirih nekaj "komunistični Hitler" — vse mora biti po njegovem, ali pa razgraja in vpije kot kak razgrajca. Zaveda se, da ima za se-

boj močan številni ruski narod, ki vkljenen v komunistične miselne verige sledi kakor mu ukazujejo voditelji komunizma. Komunistični hierarhiji služi dobro in hodi prav, kakor nastopa in v ropota v imenu Sovjetske zveze kričavi Hruščev. Toda za ves ostali svet je pa to velika muka. Večne grožnje, večna podpihovanja po vseh delih sveta, ki jih vodi komunistična propaganda, zdaj tu, zdaj tam, ne pusti nobenega dela sveta v miru. To je muka za ves svet. Medtem pa govori in prodaja kričavi Hruščev, da se bori za mir, za demokracijo in svobodo zatiranih malih ljudi. Zunanjemu svetu govori eno, doma dela drugače. Pravi, da se bori za demokracijo in svobodo, toda ljudje v domenah komunizma nihče svobode in demokracije ne pozna. Kjer koli pa kje v Afriki, Aziji, ali kje v kaki deželici Južne Amerike nastane kak prevrat, revolucija, so že komunistični agenti zraven in Hruščev kar javno obljublja vojaško in drugo pomoč, če bi kaka zunanja sila posegla v take prevrate.

Vsaka taka reč gre do svoje meje. Kakor noben sosed ne more na vse večne čase prenašati sitne kaprice kakega nadležnega sosedu, tako tudi naša Amerika (ZD) ne more mirno prenašati take podobne sitnosti, ki jih že več let naprej in naprej uganja proti nam kričavi Hruščev v imenu komunistične Sovjetske zveze, ki je nekaka vesoljna pokroviteljica vsega komunističnega gibanja na svetu. Ta nadležni komunistični cirkus, ki ga mednarodni komunizem pod pokroviteljstvom moskovskih komunistov načrtno izvaja proti nam pod vodstvom Hruščeva, mora biti enkrat ustavljen. Komunizem kake prave pravične sprave ne pozna. Močan je, tega se zaveda, zato ropota in izziva, kakor to dela po vseh delih sveta. Borba bo huda. Tega se moramo vsi v svobodnem svetu kolikor je še takega — zavedati!

Tej težki nalogi so morali zreti v obraz že trije naši bivši predsedniki: Roosevelt, Truman, Eisenhower, zdaj stoji pred njo sedanjí predsednik John F. Kennedy — sicer še mlad, a resen, odločen mož! Bilijone in bilijone dolarjev je že nam ta sovražna komunistična politika požrla. Kako jo ustaviti?

Ko se je sedanjí predsednik Kennedy odločil za dunajski sestanek s Hruščevim, smo ga nekateri pomilovali, češ, zdaj se boš ti pomeril s tem "bikom" — hm? Mogoča so bila naša pomilovanja na mestu in opravičena, mogoče ne. To bo kmalu pokazala bližnja bodočnost.

Predsednik Kennedy je mož, ki sicer rad sprejme vsak nasvet, vsako pojasnilo — a je take vrste mož njegovega lastnega kalibra, da se vedno o vsem in o vsakem problemu sam prepriča in pouči. Tudi Hruščeva je hotel ogledati od blizu sam in to je storil na dunajskem sestanku. Koliko mu je ta sestanek obogatil poznanje komunističnega prvaka Hruščeva, je seveda zaenkrat še uganka. Oba sta podala izjave, da sta za mir med državami in narodi.

Predsednik Kennedy je mož, načel, ki so demokraciji svobodnemu svetu znana. Njegova načela so načela prostih svobodnih ljudi, ki ne ovirajo nikogar pri izvrševanju zasebnih poštenih dolžnosti, ne pri izvrševanju verskih, gospodarskih in poštenih političnih dolžnosti. Prav načela teh dolžnosti tepta in uničuje komunizem. Zato je naravno, da se mora in se bo moral kot predsednik največje demokracije velenile izpostaviti za politično demokracijo in svobodo proti komunizmu, kateri skuša po svojih go-ljufovih in zapeljivih metodah spraviti ves svet pod komunistično kapo, kjer ni nobenega prostora za svobodne ljudi. V

komunističnih domenah morajo ljudstva dihati le, kakor določa in predpisuje komunistična partija.

Kaj naj pričakujemo v tej igri od Hruščeva? Da bo ugodil in pristal zahtevam Zapada? Ali moremo biti po vseh dosedanjih prevarah in lažnih obljubah komunističnih prvakov vse tja od Lenina, Trockega, potem Stalina in zdaj Hruščeva res tako lahkoverni, da naj vzamemo besede in obljube komunistov za resne in poštene? To je vprašanje, ki zahteva resnega odgovora.

Povdarja se, da je od teh sestankov odvisen mir na svetu. Ali je ta "mir", ki je kaj slab mir (namreč, kakršnega ponujajo komunisti), vreden zaupanja in tveganja propada demokracije in svobode? To je nadaljnje vprašanje. Če komunizem končno zmaga nad vsem svetom, potem bo to najslabši mir — sploh to bi ne bil mir! Bila bi le kapitulacija demokracije in svobode na ljubo komunizmu. Ali naj demokraciji Zapad kar pade kakor dozorela hruska komunizmu v naročje? To bo moral odločiti in bo odločil prej ali slej Zapad sam. Kar si bo izvolil in izbral, to bo imel!"

Tako je zaključil o tem svoje mnenje Jure. Zase sem mu kar prav dal. Res nekaj takega bo. Svet in nas vse čakajo pri tem velike težave, ki znajo vsak čas stopiti pred nas z vsemi svojimi sitnostmi.

Naj bo za danes dovolj, drugič pa o čem drugem.

Tone s Hriba.

Dom sv. Jožefa za siare v Lemontu

Lemont, Ill. — Sestre in Dom se vsem, ki so to ustanovo podprli, jo podpirajo ali jo še nameravajo podpirati, najpristnejše zahvaljujejo. Bog plačaj tisočkrat!

Prav posebno se zahvalimo g. Louisu Železnikarju, glavnemu tajniku KSKJ, ki zvesto sodeluje in pridno pobira darove za Dom. Naj mu Bog, Marija in sv. Jožef bogato povrnejo z nebeškimi darovi!

Naj sporočimo še žalostno vest, da je v starem kraju umrla sestra M. Davorin Kupina. Umrla je 14. junija 1961 v Domžalah, kjer je živel. Nekaj časa je bila med nami v Ameriki. V kongregaciji Slovenskih šolskih sester je bila 38 let, ob času smrti je bila stara 60 let. Ko je bila pri nas v Chicagu, je pravila, da ima sorodnike v Clevelandu kakor tudi v Chicagu. Lepo prosimo, naj se jo spomnijo v molitvi, zlasti s sv. mašami. Ona bo pri Bogu prosila za vse vas. Bila je vzorna, razumna šolska sestra 3. reda sv. Frančiška. Naj počiva v miru božjem! S. M. Edith, prednica

Romanje Zveze Oltarnih društev v Lemont

Cleveland, O. — Letos bomo poskusile romanje z busi, saj se jih je veliko priglasilo, ki bi radde šle. Ne bo treba nobenega predsedanja, ker bodo šli busi k Sv. Lovrencu, k Sv. Vidu, k Mariji Vnebovzeti in k Sv. Kristini na določena mesta in pobrali tam zbrane romarice. Od Sv. Vida bomo čakale na oglu St. Clair in E. 62 St. (Norwood).

Zene in dekleta, ki želite z Zvezo oltarnih društev poročati 19. avgusta k Mariji Pomagaj v Lemont, ste prošene, da ne čakate predolgo. Prijavite se takoj, da bo mogoče vse potrebno urediti. Do 1. avgusta moramo vedeti za število romaric, da bomo mogle naročiti buse. Bus mora biti plačan. Za vsakega je treba 39 oseb, da je poln.

Pri Sv. Kristini so ga že napolnile. Pri nas je še precej praznih mest. Prosim, ne odlašajte na zadnji teden. Odločite

se takoj in me pokličite po šesti uri zvečer na HE 1-9108.

Marija nas čaka na lepem gričku na slovenskih ameriških Brezjah. Rada ima zveste romarice, ne razočarajmo jo! Pojdimo jo pozdravit!

K Tebi Marija prihaja slovensko srce, ker le Ti, o Mati, imaš zdravilo zame.

Mary Marinko

Avstrija je določila fond za odškodnine

Cleveland, O. — Liga Katoliških Slovenskih Amerikancev in druge dobrodnele organizacije so prejele obvestilo, da je 14. aprila 1961 avstrijski parlament sprejel zakon, ki ustanavlja poseben fond za poravnava gotovih premoženjskih izgub tistih, ki so bili politično preganjani (Fond zur Ablegung gewisser Vermögensverluste politisch Verfolgter).

Ta fond je nastal kot posledica sporazuma med Združenimi državami in Avstrijo v maju 1959 zato, da se izvede člen 26. mirovne pogodbe z Avstrijo in bo imel 6 milijonov dolarjev. Iz tega zneska bodo izplačevali zahtevke po odškodninah, ki so nastale radi političnega, rasnega ali verskega preganjanja v Avstriji v času od 13. marca 1938 do 8. maja 1945. Pravico do odškodnin iz tega fonda imajo tudi taki, ki so jim bili bančni računi, varnosti, jamstva, zemljiškoknjižni vpisi in denar nasilno preneseni ali konfiscirani. Iz tega fonda se bodo nadalje izplačevali zneski preveč vplačanih taks, posebno takih, ki so jih nacistične oblasti pobrale pod naslov: "Reichsfluchtsteuer" in "Suchenleistung der Juden".

Vsi preganjanci, ki so utrpeli izgube označenih kategorij, naj vložijo zahteve brez ozira na to, kje sedaj prebivajo. Uradni formularji za take zahteve so na razpolago pri Avstrijski ambasadi, 2343 Massachusetts Ave., Washington, D.C., in pri avstrijskih konzulatih v New Yorku, Chicagu, Detroitu, Portland (Oregon), San Franciscu, Los Angeles, Dallas, Miami, Atlanta, Cleveland, Boston, Seattle. Vse nadaljnje informacije se bodo dobile tudi pri teh uradih, oziroma pri najbližjem avstrijskem zastopstvu.

Ker je bil velik del Slovenije tisti čas vključen v Avstrijo in ker bo morda tudi iz drugih razlogov marsikaj naš bralec prizadet, sporočamo to obvestilo našim čitateljem. A.D.

Davni stiki med Marokom in Dubrovnikom

Maroški zgodovinarji in jugoslovanski orientalisti so ugotovili po zgodovinskih zapiskih, da je Maroko vzdrževal za vlade kralja Almansure v 12. stoletju trgovske stike z Dubrovnikom. Za bližnjo prihodnost si lahko obetamo izčrpno razpravo o tej zgodovinski temi.

V razgibanu maroški zgodovini, v kateri so si skušali zagotoviti oblast nad deželo razni narodi od Kartazanov, Feničanov in Rimljanov v daljni ter Francozov v bližnji preteklosti, je še posebno zanimivo Almansurovo obdobje. Z njegov prednik je zagotovil deželi precejšnji ugled, Almansura pa je po znani zmagi nad Španci leta 1195 tako razvil trgovsko in vojaško ladjevje, da so maroške ladje plule po vsem Sredozemlju, tudi do Dubrovnika. Almansura velja za ustanovitelja Rabata, sedanjega glavnega mesta dežele.

O stikih med Dubrovnikom in Marokom je za zdaj znano le to, da sta deželi sorazmerno precej trgovali. Mogoče so ti stiki presegali okvir čiste trgovine. V Dubrovniku so našli nekaj zgodovinskih listin o teh zvezah, vendar še ni mogoče postreči z natančnejšimi podatki in s številkami.

France Bevč:

Smrt pred hišo

Brdar in Brdarica sta vstajala jutro zgodaj in hodila pozno spat. Ivanc pa tedaj ni legel.

To se je zgodilo petkrat zaporedoma, vsako leto po enkrat, dokler nista imela eno deklico in štiri dečke in je deklica umrla.

Neutolažena nad to izgubo je postala Brdarica pusta in zaprta vase. To njunega življenja na vnanje niti za las ni spremenilo, brez besed sta poznala samo delo.

To je imelo blagoslov. Dvojno je rok je nosilo skupaj, dvojno se je dvigalo in ustvarjalo.

Ivanc je bil najbolj nežen takrat, ko je udaril ženo po plečih in dejal: "Danes se delo vsaj pozna". Ona je prikimala molče, dobro ji je delo to priznanje.

Ko se je pri Zaplotniku rodila hči in so mislili, da bo že drugi dan umrla, so dobili pisimo iz mesta. Urška je bila poročena.

"Spomnila se je", je dejal Jernej in dobro mu je delo. Tudi mlada mati je dejala iz srca po prestani bolečini: "Bog ji daj srečo!"

2.

Temna noč je bila; nebo pokrito z oblaki; iz dna neba na jugu so goreli bliski.

Ko je daljši blisk pretrgal nebo in obsvetil zemljo kakor v dolgem plamenu, je Ivanc pogledal skozi okno.

Kakor da je ogromna postava zrastle od zemlje navzgor in so se ogromne črne luknje posvetile v lobanji in ugasi. Sledil je grom, nato je bilo vse tiho.

Ivanc je ob tej tihoi ugasnil luč. Strah ga je bilo pred smrtjo, da je skopnel po telesu. Spomin iz mladosti je stopil živo pred njegovo dušo in trepetal v krvi.

Sin je zastokal v spanju. Ivanc je pogledal nanj. Dasi ni poznal nežnosti ne nasproti ženi ne nasproti otrokom, se je to pot nagnil nad blazinicco, miloba je spreletela njegov obraz.

Kakor da se boji zanj, je nagnil roko nad njega peruti podobno in poslušnil njegovo sapo. Bila je mirna in tiha.

V tem poslušanju pa je zaznal nekaj drugega. Iz tišine noči je udaril skozi okno na njegova ušesa bridke pretresljiv jok, ki se je umiril in se zopet dvigal kakor v slapu.

Sprva je mislil Ivanc, da sliši cviljenje psa. Ko je jok zrasel do višine, je spoznal, da mora prihajati ta jok le iz človeškega srca. Bilo ga je groza. Nemudoma je vse utihnilo. Le pri Graparju je svetila luč, senca se je premikala ob oknu.

Čemu imajo luč? V hipu tega vprašanja je zopet zrastle jok, ki je žagal v živce in pretresel vsega človeka. — Prihajal je od Graparja.

Ivanc je stopil tiho iz izbe. Ko je bil na klancu, je razločil ženski glas, ki je vpil in tožil na težek, nedosegljiv način.

Pospešil je korake . . . Ko je stopil na prag Graparjeve hiše, je čul težko hropenje iz izbe. Na vratih je postal, težek prizor ga je pretresel.

V kotu je stala postelja. Na postelji je ležal Grapar. Bledi obraz in osteklenele oči so strmele v strop in se niso premaknile. Roke so ležale ob telesu, močne prsi, ki so gledale iz razpete srajce, so se dvigale, visoko in burno, kakor da jih hoče neznana sila raznesti.

Ob njem je čepela njegova žena, v eni roki je držala sve-

čo, z drugo je božala hladno čelo moža, kakor bi mu hotela pomagati. Dva otroka sta v srajčkah čepela na klopi in jokaje strmela v mater in očeta.

Ko je Graparica zagledala Ivanc, je dvignila roke, kakor človek, ki se potaplja, njena beseda je drhtela, jok obupnosti je trepetal v nji.

"Sosed. . . sosedi. . ." je dejala.

Ivanc ni gojil tesnejših stikov s sosedi, Komaj, da jih je videl na polju, na senožeti in v gozdu in jih pozdravil. Čuvstvo tesnejšega prijateljstva se ni obudilo v njem. Ta večer je občutil usmiljenje do tolažbe potrebne žene. Zmehčalo se je v njem, prestopil se je in obrisal oči, dasi ni bilo solze v njih.

"Neža", je dejal, "Neža! Kaj pa se je zgodilo?" In prijel jo je za roko.

"Umrli bo, oh, umrli bo. . ."

"Pomiri se. Kar bo božje volja, se bo zgodilo". Da bi zakril svojo ginjnost, se je obrnil v stran.

"Nenadoma je legel, že ves dan se bori. . . Moj Bog!"

Ko je pogledal Ivanc na gospodarja, se mu je zdelo, da so se premaknile njegove oči. Kakor da so hotele pogledati na Brdarja, kakor da so ustnice hotele nekaj reči.

In Brdar se je nagnil nadenj, sram ga je bilo mehke jokajoče besede, ko je dejal: "Kaj ti je? Kje čutiš, da te boli?"

Če je bil Grapar pri zavesti, ga je morala boleti duša. Odgovoril pa ni. Že cel dan ni prišla beseda iz njegovih ust.

Brdar ni vedel, kaj naj stori, kaj naj reče. Težko mu je bilo. Njegov pogled je padel na Graparico. Koga naj tolaži, komu naj pomaga?

Graparica je prosila:

"Moli, če moreš, jaz ne morem!"

Sredi izbe stoje je Ivanc sklenil roke in molil sam, sam si odgovarjal; med molitev se je mešalo intenzivne žene in težka sapa moža. . .

Ko je zapel petelin, se je mož nekoliko umiril. Oči so gledale stekleno.

Proti jutru je umrl med molitvijo, ravno tedaj, ko je sveča dogorela do konca in ko je prva zarja planila skozi mala okna.

Prsa so se umirila; oči so se same od sebe zaprle, kakor da so trudne in željne počitka.

"Grem po ženo in po ljudi", je dejal Ivanc.

Graparica je slonela ob močevem truplu; samo prikimala je. Otroci so bili pospali.

* * *

V turobnost dežja je korakala dolga procesija pogrebcev, v turobnost dežja se je vrnila. Vsi so molčali, bilo je pretežno, da bi rekli besedo, katerokoli.

Vdova je bila neutolažljiva. Njene oči so bile objokane, njena usta spačena v grenek izraz.

"Majhni otroci, posestvo, sama sem boleha, kako naj delamo? Kako naj živimo?"

Sosed Ivanc je tedaj položil roko na mizo in dejal: "Neža, ne bodi obupana. Jaz bom pomagal; če Bog da, vse bo dobro."

Še je bilo usmiljenje od večera Graparjeve smrti v njem, čudna mehкота ga ni zapustila. Graparica ga je hvaležno pogledala in mu je verjela.

(Dalje prihodnjič)

— Okoli 8 odstotkov javnih višjih šol v Združenih državah vodi jo upraviteljice, vse ostale — upravitelji.

Iz Slovenskega Primorja

Pri volitvah na Goriškem je Slovenska lista utrdila svoj položaj

Koncem maja so imeli na Goriškem volitve v pokrajinski svet in v občinske odbore. Udeležba je bila na splošno zelo visoka—92,04 odstotka vseh volilnih upravičencev.

Pri pokrajinskih volitvah je zmagała Krščanska demokracija s 37,527 glasovi, sledi ji Komunistična partija za 20,102 glasovoma, nato socialisti obeh vrst, misovci, liberalci in slovenska lista 2,957 glasovi in enim zastopnikom dr. Andrejem Makucem v svetu.

Pri volitvah v goriški mestni svet je dobila krščanska demokracija 12,761 glasov, misovci (fašisti) 3,421, slovenska lista pa 1,952 glasov. Krščanski demokraci imajo 20 odbornikov, misovci 5, socialisti štiri, slovenska lista, socialisti in komunistična partija vsak po 3, liberalci 2.

Slovenska lista je zmagała v Števerjanu, v Sovodnjah. V Doberdolu pa je odnesla zmago lista občinske enotnosti (združeni slovenski levicariji).

Dve zastopstvi pri predsedniku vlade

Ko je prišel sredi junija v Trst na obisk predsednik italijanske vlade A. Fanfani, sta se oglašili pri njem dve delegaciji slovenske manjšine: kominformistična in titovska skupina sta poslali eno, demokratični Slovenci drugo. Komunistično je Fanfani sprejel nekam hladno, demokratični pa je obljubil, da bo njene pritožbe in predloge skrbno proučil.

Titovci in njihovi tovariši v tržaški KP so se domenili le za sprejem pri Fanfaniju, pa se takoj zopet sporekli. Drug drugemu očitajo nedoslednost. Kominformisti očitajo titovcem, da na eni strani očitajo Italiji rododomor, na drugi pa izjavljajo, da italijanska vlada s slovensko narodno manjšino dosti dobro postopa. Titovci odgovarjajo tržaški KP, da se le mlačno bori proti zatiranju slovenske manjšine in pozivajo njeno vodstvo, naj svetuje svojim slovenskim pristašem, da bodo uporabljali slovenščino v uradih in javnosti ter pošiljali svoje otroke v slovenske, ne pa v italijanske šole.

Slovenski tabor na Repentabru

Slovenska prosvetna zveza v Trstu je za nedeljo, 16. julija, povabila na Repentabor že dvajseti kot molitvi in zborovanju posvečenem tokrat "domu in skupnosti". Po zborovanju so predstavili znano Jalnovo dramo "DOM".

Romanje na Višarje

Zadnje nedelje v juniju so otvorili romanja na znano božjo pot Višarje. Na goro so prišli prvi romarji celo iz Štajerske onstran meje. Prostor okoli božjepotne cerkve so lepo uredili.

Nov dekan v Vipavi

Po smrti dekana Breitenbergerja je apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije Toroš imenoval za njegovega naslednika Slavka Podobnika, ki je zadnja leta upravljal župnijo Vogrsko in Osek. Ustoličenje se je izvršilo zelo slovesno v navzočnosti msgr. Toroša in številne duhovščine. Novi dekan je tudi ravnatelj semenišča v Vipavi, kjer se je v preteklem šol. letu šolalo nad 40 dijakov v zadnjih štirih razredih gimnazije.

Cerkev sv. Ignacija na Travniku obnavljajo

Koncem preteklega meseca so začeli temeljito obnavljati zunanost cerkve sv. Ignacija na Travniku v Gorici. Cerkev je bila zgrajena leta 1725 v baročnem slogu na pobudo jezuitov.

Kdo prisega!

Jaz sem samo dejal:

招呼要當

Seni! Kličite TO 1-8000 za rezerviranje ali enostavno stopite v

Kon-Tiki.
POLYNESIAN RESTAURANT
at the SHERATON-CLEVELAND Hotel
Allen J. Lowe, General Manager

Jugoslavija na Tržaškem velesojmu

Jugoslavija je bila doslej udeležena na vseh povojnih tržaških velesojmih. Na letošnjem velesojmu, ki ga je odprl sam predsednik italijanske vlade Fanfani, je jugoslovanski zastopnik N. Sušnjar dejal, da kaže jugoslovanska redna udelež-

ba "zanimanje, ki ga jugoslovansko gospodarstvo kaže za razvoj izmenjav med dvema sosednjima državama".

"Moja pomlad"

V založbi Mladike je izšla pesniška zbirka mlade tržaške pesnice Brune Pertot "Moja pomlad".

Grezilo visi poševno

Na nekem mestu v Kaliforniji odpovesta kompas in svinčnica

Čeprav se človek pripravlja, da bo po treznem znanstvenotehničnem preudarku napravil prvi korak v vesolje in je v tej zvezi razvozlal že mnogo skrivnosti, je na našem planetu še precej neraziskanih področij in vrsta nepojasnjenih pojavov, katerih vzročnega ozadja človek se ni doobira pregledal. Med takih reči sodi "skrivnostna točka" blizu Santa Cruz v Kaliforniji, kjer se je zvrstilo že precej geologov, fizikov in drugih.

Na povsem ravni planoti sredi gričevnatega sveta se človek, ki napravi korak z neke točke, ne more iznebiti občutka, da pada v prazno, oziroma kakor da bi šel po stopnicah, krogla pa se tistih nekaj pedeh navidezno povsem navadne zemlje vali, kakor da bi bila tla nagnjena.

Prostor, ki ga okoliško prebivalstvo imenuje "odbojnik", je v krogu ograjen, v sredini pa sta dve vodoravni cementni plošči po trideset centimetrov vsaki. Ena izmed njiju pokriva središče nenavadnega pojava. Kdor stopi z nje na drugo ploščo, ima občutek, kakor da je stopil po stopnicah navzdol, čeprav sta obe natančno v isti višini. Pri koraku nazaj se človeku zdi, da mora navkreber. Če steče čez tisto točko, se mora pripraviti, ker bi kaj lahko padel, kakor da se je spotaknil na pobočju.

Pojav je odkril neki Padder, ki si je hotel tam sezidati hišo. Potem ko ga je nekajkrat preveril, je ugotovil, da na tistem mestu tudi svinčnica in kompas odpovesta poslušnost.

Padder in prijatelji so napravili poskus. Na vsaki strani tiste točke so zabili v tla dva kolčka in mednju pritrdili železno palčko, natančno nad točko pa so na palico privezali nekaj kilogramov težki predmet na močni vrvi. Vsakdo bi pričakoval, da bo predmet visel pravokotno na vodoravno površino, vendar so s kotomerom izmerili, da predmet visi za oster kot po strani, kakor da je vse skupaj na pobočju.

Potem so se začeli za pojav zanimati naravoslovci, ki so ugotovili, da so tisto mesto poznali Indijanci že pred več stoletji in so "na kraju poševne težnosti" prirejali svoje obrede. Več ljudi je potem kopalo na tistem kraju, ker so menili, da bodo v zemlji našli kako nenavadno rudot kot vzrok svojevrstnega pojava. Prihajali so tudi strokovnjaki z Geigerjevimi števci, ki tiktakajo ob neznatni radioaktivnosti v bližini, vendar tudi ta poskus doslej še ni razvozlal skrivnosti, ki si jo je narava privoščila s poševno težnostjo na povsem ravnem zemljišču.

DOLG PRITOK

Reka Madeira, pritok Amazonke v Braziliji, meri od izvira do izliva okoli 3000 milj.

Moški dobijo delo

STALNO DELO

V vsakem mestu U.S.A. in Canade rabimo dva moška ali ženski, kateri znajo slovensko ali nemško. Mora imeti prevozno sredstvo. Zaslužek od \$5,000 do \$8,000 prvo leto. Za informacije pišite na:

District Manager Silvo Kovacevic c/o International Housewares, Niagara Falls, N.Y. (142)

HELP WANTED MALE

WANTED

Short Order Cook
Friday & Saturday night
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave.
EN 1-5214 (x)

MALI OGLASI

V najem

4 sobe in kopalnica, zgoraj, se odda paru srednje starosti na 1124 E. 68 St. EN 1-1084. (139)

Sobe se odda

4 sobe se oddajo, zgoraj, vse dekorirane, na 15504 Holmes Ave. Kličite GL 1-7487. (138)

Naprodaj

Naprodaj je trgovna z pijačo (beverage store) v St. Clairski naselbini na 5516 St. Clair Ave. UT 1-0450. —(136)

Pohištvo naprodaj

Proda se 2 sobi pohištva v dobrem stanju. Kličite po 4. uri 761-0686. (141)

Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt
15425 Waterloo Rd. IV 1-2237
EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV

EAGLE ZNAMKE
the MAY co's
DOWNTOWN - PUBLIC SQUARE
POMENIJO SE VEČJE PRIHRANKE
NOW 3 BASEMENT stores
CEDAR CENTER - RIDGE and RIDGEWOOD DR.

Posebna prodaja! Krasna enobarvna

pregrinjala
s polžki

2 za \$5
ali 2.77 vsak

Dodajte lepoto in privlačnost k vsaki spalnici s tem očarljivim enobarvnim pregrinjalom s polžki. Najnovejši vzorec te letne dobe v okrasnih barvah Vaše izbire. Okrog in okrog ima resice, kar lepoto še poveča . . . za ceno, ki Vam prihrani denar.

Izdelovalčeva

razprodaja!

Drugovrstne!

Izbrana

80x84 palcev velike

prešite odeje

velike boljše kakovosti.

Uporabljive na obe strani se

odlično perejo. Uporabite jih

lahko celo kot čedna pregrinjala.

Pralne, obojestranske
prešite odeje

3.33

Enovite barve

- bela
- modra
- topazna
- roza
- rjava
- akva
- višnjeva

Izbrane drugovrstne!

Po vsej deželi znane

Pequot
rjuhe iz česanega bombaža

Primerjajte one od 2.99 do 3.99

(odlične prevleke običajno po 89c zdaj po 49c)

72x108", 81x108" ozke prirojene, ali široke prirojene. To so po vsej deželi znane rjuhe, izbrane iz drugovrstnih, sedaj po tej nizki ceni. Štiri velikosti na izbiro, vse po neverjetno nizki ceni.

Pišite ali kličite za naročilo \$2 ali več . . . Kličite Cherry 1-3070
Kletni oddelek za dom . . . THE MAY COMPANY, VSE 3 TRGOVINE

\$2

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

II. del

Vedel je, da je udaril sam sebe, toda udaril je tudi njega, to vražjo podgano, ki je pod zemljo grizla celo po mislih ljudi. Razpet je videl, da je Silva priprla oči, da sta se tovariša zdrsnila in da je Saša bled kot zid.

Počasi je porinil knjigo nazaj v aktovko in pomignil tovarišema.

— Tovarišica Miklave. — Razpet je stopil naprej in ji segel v roko.

— Zbogom, Silva. — S trpkim nasmehom mu je vrnila pozdrav.

Ostala sta sama. — Tako daleč torej? — je siknil Saša. — Nekoč v gozdu smo to plačali s kroglo. —

— Tudi tu lahko poskusi! — je rekel Razpet mrzlo. — Vendar bo boljše, da še prej enkrat prideš sem in zadevo zavoljo vrnjenih razložiš ljudem. Ti verjetno veš več kakor jaz. Lažje boš govoril. Jaz sem bil dober samo nekoč, ko se je bilo treba boriti. —

Saša se je obrnil in šel proti vratom. Ko je držal roko na kljuki, je rekel:

— Prav, tovariš Razpet. — Razpet se ni niti zasukal.

Gledal je skozi okno in videl, da je s tovarišem Sašo šel v avto še nekdo. Ni ga mogel prepoznati. V blede luči, ki je blisnila,

ko je Saša odprl vrata, je videl samo obris Silve, ki je sedela zadaj, stisnjena med tovariša. Nato je videl samo še rdeče luči, ki so utonile za ovinkom.

Zdaj je ostal sam, s strašnim občutkom zapuščenosti in z zavestjo, da so Silvo aretirali in odpeljali, da jo jutri ne bo v šolo in da jo v Dobrepolje ne bo nikoli več. Prvič se mu je zazdelo, da se je njegovemu nasprotniku storila krivica in da se je tej krivici tudi sam uprl.

Kaj more še storiti? Gledal je v temo na cesti, ki se je rahlo svetila zavoljo prvega snega, ki je za prst debelo pokrnil zemljo. Ničesar. Ostaja samo upanje. Včasih niti tega ni bilo. Poznal je hladne klešče OZNE. Malokdo se je izvil iz njih.

Na hodniku je še vedno gorela luč, kakor jo je bil pustil. Počasi je stopal navzdol in odprl vrata. Noč je bila mrzla. Za kaplanijo se je napotil proti Zadrugnemu domu. Spodnja vrata niso bila zaprta, toda ko je prišel na vrh stopnic, je videl tisto, kar je slutil. Velika pasa belega papirja preplepjenega čez kuhinjska vrata in z debelemi, mastnimi črkami natiskano: Zapečatenost.

Obupano je za hip strmel v besedo, se obrnil in odšel nazaj.

V kaplaniji je še gorela, luč, čeprav je moralo biti že blizu enajste ure. V trenutku ga je obšla misel, da Silvi v nečem vendarle lahko pomaga, da lahko sporoči nesrečo Viktorju Zalarju. Sama dolgo ne bo mogla pisati. Preiskovalni zapor zna dolgo trajati. Vse dotlej ne bo vedel, da so jo zaprli in za novoletne počitnice jo bo čakal.

Pritisnil je na zvonec v ka-

planiji. Slušal je korake po stopnicah, stopinje po opečnatem tlaku v veži.

— Vi! — se je odkrito začudil župnik.

— Smer za hip vstopiti, tovariš župnik? —

— Prosim. Pravi čas ste prišli. Ravno sem mislil leči. Jutri bom namreč maševal zelo zgodaj, ker moram v Ljubljano. —

Nikoli se Razpet ni počutil dobro blizu teh ljudi, zdaj je vendar nekam vdano šel za župnikom, ki je stopal pred njim. V kaplanijo vsa ta leta ni vstopil, kar sta imela govorniki, sta se navadno zmenila na cesti. Ni ravno sovražil tega suhega, koščenega človeka, čeprav je na svoj način oviral njegovo delo, pri srcu mu vendarle ni bil. Bil je pač človek, ki je z mrežo svojih vraž zadrževal ljudi od sproščenosti, ki jim je risal nebesa in pekel, stvari, ki jih Razpet ni več veroval. Bile so izven življenja, na oni strani, kjer po Razpetovem ničesar ni.

Ko je sedel, je mimogrede ošinil klavirni talar na kljuki, kolar na pisalni mizi, kopo knjig in veliko pero zataknilo v črninik.

— Prošnjo imam — je rekel. Sam sebi se je zazdel bedast.

— Rad jo izpolnim, če je v moji moči, tovariš Razpet. Malo uslug sva še napravila drug drugemu. —

— Če greste jutri v Ljubljano, bi bilo kakor nalašč. Ali bi napisali pismo na naslov, ki bi ga Vam povedal? Pisal bi sam, vendar se mi zdi, da bi ne bilo dobro. —

— Zakaj ne? In kaj naj bi pisal? —

Razpetu se je ustavila beseda. Z mrtvim pogledom je prediral župnika, ki ga je začuden gledal. — Se je zgodilo kaj nenavadnega, tovariš Razpet? —

— Tajna policija je aretirala Silvo in jo odpeljala. —

Razpet je čutil, da župnik misli, da mu nastavlja past. S priprtimi očmi je stal pred njim, v srčici brez ovratnika in medeninasti gumb se mu je svetil pod vratom.

— Zakaj so jo aretirali? —

Župnikov glas je bil plašen, previden in začuden obenem.

— Našli so pri njej knjigo, ki ste jo izdali beli med revolucijo. —

Razpet se je vendar še toliko čutil v sedlu, da je tudi župnika porinil med bele. Župnik ni niti trznil.

— Morda je bilo napak, ker je pričela hoditi v cerkev — je rekel ostro.

— Knjigo je morala imeti že prej — je rekel Razpet. — Priznala je, da jo je dobila pri Matevžu Rekarju. In ta je že dolgo mrtev. —

Župnik je sedel, s čudno obupanostjo mel roke, toda nenadoma dvignil glavo in zapilil svoj pogled v Razpeta.

— Oprostite, tovariš Razpet, toda ta aretacija se mi zdi navadna podlost. Lahko me tožite, če hočete. —

Vstal je in ga zviška meril. — Zdi se mi, tovariš župnik, da sva tokrat istih misli. Po sredi je tovariš Cestnik z rajonskega odbora. —

Zdaj sta se merila z onemoglim občudovanjem kakor sovražnika, ki sta bila enako močna in ne eden ne drugi ni mogel prisiliti nasprotnika na kolena.

— Na kakšen naslov naj pišem? — je pretrgal molk župnik.

— Tovariš Viktor Zalar, učitelj, Podbrezje pri Podnartu, Gorenjsko. —

Župnik je pisal.

— In če greste v Ljubljano, oddajte pismo tam. Od tu bi morda pismo nikoli ne šlo. Sicer ne vem, kako je s tovarišem Rabičem, toda najbolj gotova bi bila ta pot. —

— In kaj je imel učitelj Zalar s Silvo? — je vprašal župnik.

— Kakor jaz vem, je bil njen zaročenec. Iz Podbrezja je prišla. —

Zžupnik je zataknil pero nazaj v črninik.

— Še nočoj pišem — je rekel. Naj vas imenujem? —

— Vseeno mi je, toda morda bo boljše, če me ne. —

Razpet je vstal. Dušilo ga je.

— Hvala, tovariš župnik. —

Morda bi moral še kaj reči, tudi župnik je imel isti občutek, toka obrnil se je že in župnik mu je bil za petami. Tolikla sta po stopnicah navzdol in nato po zveganih opečnatih tleh, do vrat.

— Lahko noč, tovariš Razpet. —

Župnik je stegnil svojo tenko roko. Razpet je segel vanjo, za hip samo, nato se je naglo obrnil in šel.

Luč na stopnicah je še vedno gorela, ko je prišel v šolo. Ugasnil jo je že spodaj in v temi taval navzgor. Ko je sedel v naslonjač in poiskal v žepu cigarete in žveplenke, je vedel, da mora premisliti mnogo stvari.

Drugi dan takoj zjutraj je vlekkel na dan knjigo bledih Ingoličevih novel Pred sončnim vzhodom.

— Danes homo brali — je rekel mrtvo. — Pričnite v prvi klopi in vsak naj prebere eno stran. —

"CTS CHARTER BUS
is more fun for everyone!"

klubove gostije • izleti • kompanijska ali pa šolska
počitniška potovanja • konvencije • cerkveni pikniki
ZA CHARTER POJASNILA KLIČITE MAIN 1-9500
Your Cleveland Transit System

GRDINA POGREBNI ZAVOD

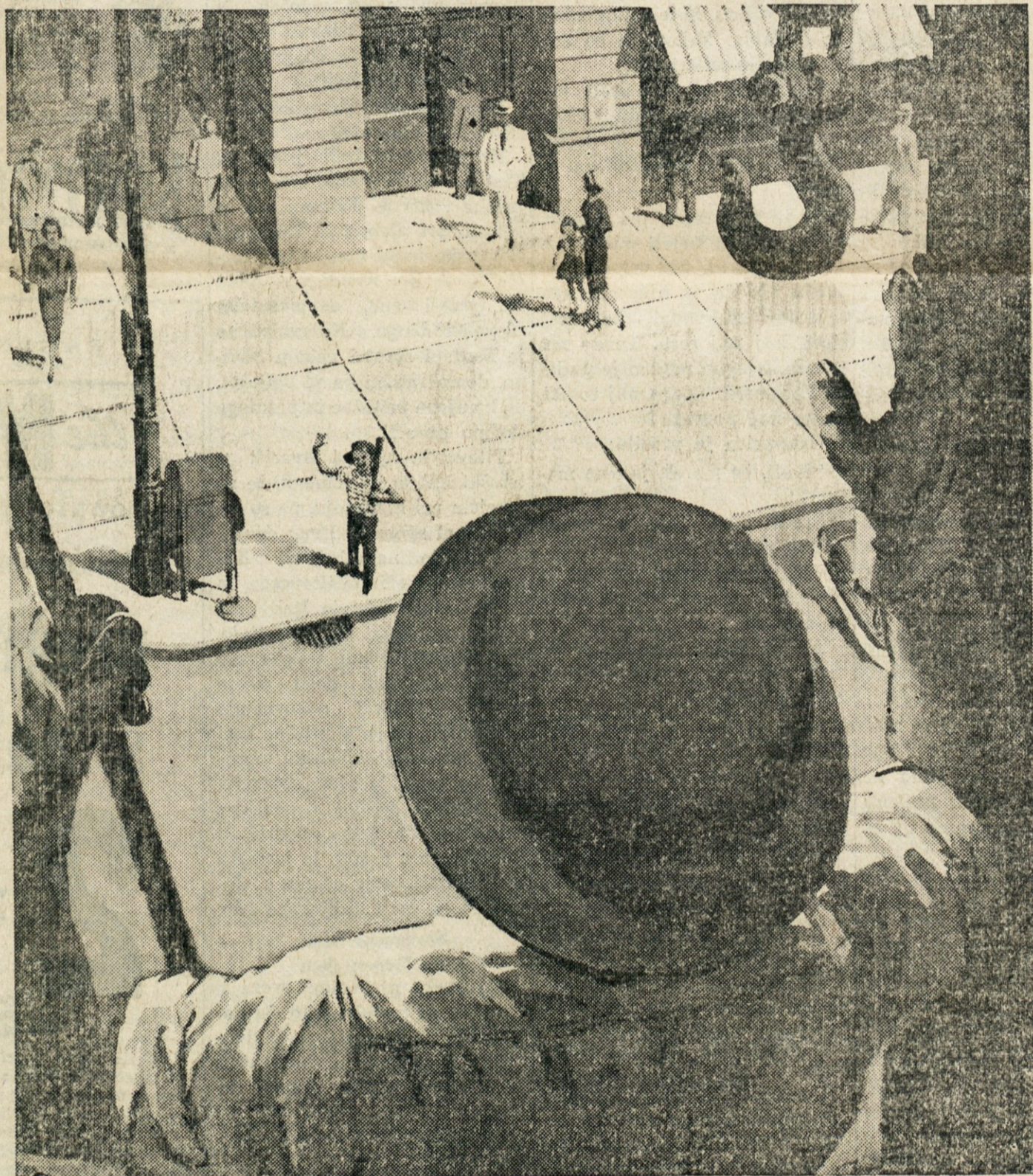
1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.

Pokličite podnevi ali ponoči

HEnderson 1-2088

KEnmore 1-6300

Moderno podjetje — Zmerne cene

GORNJE MESTO

Ti dve besedici imata za Clevelandčane posebni pomen. Pomenita mesto na poti navzgor. Erieview, desetletni, \$200,000,000-ski gradbeni program je primer, kako daleč nameravamo iti. Potem je 'načrt treh točk,' ki vključuje \$10,000,000 za podvojitev konvenčnega prostora v Public Hall, \$3,000,000 za razširitev pristaniških naprav in \$1,000,000 za izboljšanje Burckovega letališča ob jezeru. V načrtu je tudi Park za industrijsko raziskavanje, del na-

črta za obnovo predela okoli univerze na Euclid Ave. Vse te dejavnosti so značile za predanosti in odločnost Clevelanda ohraniti svoje mesto kot "najboljši kraj v deželi." V soglasju z obvezo "biti vedno na razpolago" se The Illuminating Company pridružuje z vsem srcem drugim za splošnost vnetim skupinam, vladnim predstavnikom in vodnikom poslovnega sveta, da jim pomaga zagotoviti neprekinjeno rast in napredek tega predela.

The ILLUMINATING Company

An investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

Any way you look at it -

The Most Refreshing Beer
of Them All!

Lahkota? Stroh jo ima. Mehkoba? Stroh jo ima. Osvežilnost. Rekli boste, da je to najbolj osvežujoče pivo, kar ste jih kdaj pokusili. Vzemite nekaj zavojev po šest danes edinega nad ognjem varjenega piva Amerike!

PO LJUDSKIH CENAH VSEPOVSOD!

THE STROH BREWERY CO.,
DETROIT 26, MICHIGAN